

QORTI TAL-APPELL

IMHALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF JOSEPH AZZOPARDI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF NOEL CUSCHIERI**

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa 5 ta' Ottubru 2018

Numru 5

Citazzjoni numru 1097/05 AF

Joinwell Ltd (C 27929)

v.

Ronald Azzopardi

Preliminari

1. Dan huwa appell ad istanza tal-konvenut Ronald Azzopardi mis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-31 Ottubru 2013, li permezz tiegħu qed jitlob lil din il-Qorti tħassar tali sentenza u tgħaddi biex, prevja li tilqa' r-risposta ġuramentata tiegħu, tilliberah mill-osservanza tal-ġudizzju, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi a karigu tas-soċjeta` appellata.

2. Għal intendiment aħjar ta' dan l-appell, is-sentenza mogħtija mill-ewwel Qorti qegħda tiġi hawnhekk riprodotta fl-intier tagħha:

“Il-Qorti:

“Rat ic-citazzjoni ta' Joinwell Ltd, li permezz tagħha, wara li ppremettiet illi:

“Il-konvenut huwa debitur tas-socjeta' attrici fl-ammont ta' Lm17,798 (sbatax-il elf, seba' mija u tmienja u disghin Liri Maltin), rapprezentanti bilanc dovut wara bejgh u konsenja ta' merkanzija lill-konvenut skond ftehim hawn anness Dok. A.

“Għalkemm interpellat sabiex ihallas l-ammont dovut, il-konvenut ma hallas xejn.

“Dan id-debitu huwa cert, likwidu u skadut u l-attur qieghed jipprezenta ma' din ic-citazzjoni, affidavit guramentat skond artikolu 167 (1) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta (Dok. B).

“Talab il-konvenut jghid għalfejn din l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex:

“Tiddeciedi l-kawza skond it-talba bid-dispensa tat-trattazzjoni.

“Tikkundanna lis-socjeta' konvenuta sabiex thallas lill-attur, is-somma ta' Lm17,798 (sbatax-il elf, seba' mija u tmienja u disghin Liri Maltin) liema ammont huwa dovut kif fuq spjegat.

“Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-mandat ta' qbid ipprezentat kontra l-konvenut li minn issa stess huwa ngunt għas-subizzjoni. Bl-imghax legali.

“Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut Ronald Azzopardi, li in forza tagħha eccepixxa illi:

“It-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jigu respinti bl-ispejjez kontra s-socjeta' attrici, stante illi l-konvenut mhuwiex il-legittimu kontradittur, u għandu għalhekk jigi lliberat mill-osservanza tal-gudizzju.

“Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

“Rat id-dokumenti esebiti.

“Semgħet ix-xhieda.

“Rat in-noti ta' sottomissjonijiet imressqa mill-partijiet.

“Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza.

“Ikkunsidrat illi permezz ta’ din il-kawza, is-socjeta’ attrici qed titlob lill-Qorti tikkundanna lil Ronald Azzopardi jhallasha s-somma ta’ Lm17,798, prezz ta’ ghamara lilu mibjugha u konsenjata. Ronald Azzopardi jsostni li ma jmissux gie mharrek hu personalment peress illi n-negozju sar ghan-nom tas-socjeta’ Sovereign Hotels Limited li fiha huwa jokkupa l-kariga ta’ direttur.

“Il-Qorti tibda biex tippreciza illi f’din ix-xorta ta’ kawza l-iskrutinju taghha huwa essenzjalment iffokat fuq ic-cirkostanzi tal-ftehim originali bejn il-partijiet. Fatti li jigru wara jistghu ikunu ta’ ghajnuna fl-interpretazzjoni ta-c-cirkostanzi originali imma s-sisien tar-relazzjoni guridika bejn il-partijiet jibqghu ankrati fil-mument originali tal-ftehim.

“Dan premess jirrizulta illi t-talba odjerna hija msejsa fuq ftehim milhuq bejn il-partijiet fis-6 ta’ Ottubru 2004, ghalkemm iffirmit fis-17 ta’ Novembru 2004.

“L-Art. 998 jipprovdi illi:

“‘998. Ghandu jitqies illi wiehed wiehed jew ftiehem ghalih innifsu, ghall-werrieta tieghu, u ghal dawk illi minnu gejjin il-jeddijiet taghhom, meta l-kuntrarju mhux stabbilit espressament mil-ligi, jew mill-partijiet fil-ftehim, jew ma jkunx jidher mix-xorta tal-ftehim.’”

“Inoltre, l-Art. 993 jipprovdi illi:

“‘993. Il-kuntratti ghandhom jigu esegwiti bil-bona fidi, u jobbligaw mhux biss ghal dak li jinghad fihom, izda wkoll ghall-konsegwenzi kollha li ggib maghha l-obbligazzjoni skont ix-xorta taghha, bl-ekwita’, bl-uzu jew bil-ligi.’”

“Issa, kif irriteriet il-Qorti (Imh. R. C. Pace fil-kawza “Camel Brand Co. Ltd. vs Michael Debono” (21 ta’ Marzu 2002):

“‘... illi din il-Qorti temmen li meta negozju jkun gestit minn socjeta’ b’responsabilita’ limitata, u ghaldaqstant minn persuna guridika indipendenti, huwa l-obbligu taghha li tindika dan fl-aktar mod car u inekwivoku lit-terzi li jkunu qeghdin jinnegojaw maghha.’”

“Kif sostniet il-Qorti tal-Kummerc fil-kawza “Cilia vs Scicluna” (27 ta’ April 1992):

“‘Illi hija haga mill-lewn id-dinja li normalment bniedem jikkontratta ghalih innifsu, sakemm ma jindikax li qieghed jikkontratta f’isem haddiehor, jew jekk dan ma jindikax espressament, il-kontraent l-iehor ikun ragonevolment jaf li jkun qieghed jikkontratta f’isem haddiehor. Il-piz tal-prova li min jikkontratta ghamel hekk f’isem haddiehor tinkombi fuq min jaghmel l-allegazzjoni ...’”

“Fil-kawza “Stellini noe vs Cassar” (Qorti tal-Appell – 2 ta’ April 1993):

“‘Huwa risaput li fin-nuqqas ta’ provi konkreti jew anke fid-dubju, il-mandat ma jistax jigi prezunt anzi ghandu jigi eskluż (kollez. Vol. XLII p. 903). Illi l-konvenut iffirma l-kuntratt bejn il-partijiet personalment u sussegwentement iddikjara li kien se jhallas dak li hu dovut. Ma jistax jehles mir-responsabilita’ personali ghall-hlas tad-debitu in kawza.”

“Fil-kawza “Raymond Azzopardi vs Joseph Mizzi” (Qorti tal-Appell – 15 ta’ Jannar 1997) inghad illi:

“‘Irid jinghata piz determinant lill-iskrittura u d-dicitura taghha.... l-iskrittura giet iffirmata mill-appellant (debitur) biss. Mhux biss ma hemm xejn wara l-firma tieghu li jindika li hu kien qieghed jiffirma f’isem u in rappresentanza ta’ haddiehor imma lanqas ma tirrizulta xi prova li l-appellant seta’ wahdu jobbliga u jorbot is-socjeta’ konvenuta li taghha kien Direttur....l-intestatura f’forma ta’ indirizz....ma tikkonfortax lill-appellant. Infatti, il-kliem Aluminium Products, Zebbug” ma taghti l-ebda indikazzjoni li din hi socjeta’ limitata u tali intestatura ma tistax tigi identifikata mas-socjeta’ konvenuta”

“Illi f’din il-kawza, il-konvenut jipprova jargumenta u jsostni li “fehem il-kliem Mr. Ronald Azzopardi c/o Sovereign” bhala li kont qed nidher ghan-nom ta’ Sovereign Hotels Limited peress illi n-negozji kollha ma’ Joinwell Limited kienu saru ma’ din is-socjeta’ u mhux mieghu personalment (ara para. 3 a pagina 3 tan-nota ta’ sottomissjonijiet). Illi fil-kawza fuq imsemmija Azzopardi vs Mizzi, il-Qorti tal-Appell kompliet: “L-appellant kellu jkun jaf x’qed jiffirma. Din il-Qorti ma tantx issib illi l-appellant, persuna mharrga fin-negozju li topera wkoll tramite azzjonijiet f’socjetajiet u bi shab ma’ ohrajn, hu attendibbli li hu ma jafx x’iffirma”. Illi Ronald Azzopardi zgur mhux gdid ghall-proceduri fil-qorti u fin-negozju u kieku kien qed jixtri ghan-nom tas-socjeta’ Sovereign Hotels Limited, zgur kien isemmi l-istess socjeta’.

“Mill-provi jirrizulta li l-ftehim originali gie ffirmat minn Ronald Azzopardi. Fuq id-dokument originali (esebit in atti a fol. 6) gie mnizzel il-kliem c/o Sovereign fil-korp tal-iskrittura u ma tnizzel xejn biswit il-firma.

“L-ghamara li taghha qed jintalab il-hlas giet konsenjata fid-dar personali ta’ Ronald Azzopardi kienet prezenti wkoll mart il-konvenut fil-hin tal-konsenja (ara affidavit tad-direttur ta’ Joinwell Andrew Galea a fol. 25). L-ghamara kienet kollha ntiza ghall-uzu domestiku. Ma kinitx ghamara li tintuza fil-lukandi.

“Jirrizulta wkoll li d-dokumenti bil-konferma tal-ordni (esebiti in atti a fol. 38 et seq) huma ntestati lil Sovereign Hotels Limited. Madanakollu, il-Qorti tinnota li dawn kollha jgibu dati precedenti ghad-data li fiha gie ffirmat il-ftehim rigwardanti modalitajiet ta’ hlas, u li a bazi tieghu qeghdin isiru dawn il-proceduri.

“Ikkunsidrat ukoll illi d-Diretturi tas-socjeta’ rikorrenti kollha jsostnu li fil-hafna wegghdiet li ghamel Ronald Azzopardi li ser ihallas il-bilanc qatt

ma semma li huwa ma kienx qed iqis lilu nnifsu responsabbli għall-hlas. Il-Qorti tinnota li hadd minnhom ma gie kontroezaminat mill-konvenut.

“Il-Qorti tinnota wkoll illi fil-mori ta’ dawn il-proceduri, il-konvenut għamel ukoll xi pagamenti akkont. Għalkemm is-socjeta’ Sovereign li tagħha huwa direttur kienet harget kambjali li suppost koprew il-hlas, dak kien sar meta diga’ kienu bdew isirulu interpellazzjonijiet għall-hlas. Madanakollu, kif huwa risaput, xi pagament minn terz ma jezonera lid-debitur originali sakemm mhux hekk miftiehem espressament.

“Fil-kaz in ezami, il-Qorti ma tistax tqis li l-ittri c/o indikaw li n-negozju kien qed isir għan-nom tas-socjeta’. Huwa komunement magħruf illi dawn l-ittri jtnizzlu biss in relazzjoni ma’ indirizz u dawn il-firmatarji kienu mistennija li jkunu jafuh. Kienet tkun sitwazzjoni kompletament diversa kieku tnizzlu l-ittri o.b.o. (on behalf of). Dan ma sarx.

“Il-Qorti wara li ezaminat il-provi kollha minuzzjozament u wara li qieset ic-cirkostanzi kollha tasal għall-konkluzjoni li l-konvenut ma rnexxilux jegħleb il-prezunzjoni tal-ligi li kulhadd huwa prezunt li jikkuntratta f’ismu personali.

“Għaldaqstant, il-Qorti taqta’ u tiddeciedi billi tikkundanna lil Ronald Azzopardi jhallas lil Joinwell Limited is-somma ta’ wiehed u erbghin elf, erba’ mija u tmienja u hamsin ewro u dsatax-il centezmu (€41,458.19) ekwivalenti għal sbatax-il elf, seba’ mija u tmienja u disghin liri Maltin (Lm17,798), bl-ispejjez u imghax kif mitluba fic-citazzjoni.

“L-ispejjez tal-kawza jithallsu minn Ronald Azzopardi.”

Rikors tal-appell tal-konvenut (19.11.2013):

3. Il-konvenut appellant ħass ruġu aggravat bis-sentenza tal-ewwel Qorti u għalhekk interpona dan l-appell minnha. L-aggravju tiegħu hu illi mill-provi prodotti kellu jirriżulta biċ-ċar illi n-negozju mertu tal-vertenza sar bejn is-soċjeta` attriċi u s-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd u mhux bejn is-soċjeta` attriċi u minnu personalment, kif ikkonkludiet l-ewwel Qorti l-aggravji tiegħu fil-qosor, huma dawn:

- L-ewwelnett jagħmel referenza għax-xiehda tiegħu (affidavit u

kontro-eżami) kif ukoll għal diversi dokumenti (*confirmation of orders*, riċevuti, kambjali, *statements* u ittri) u jargumenta li dawn juru kemm qatt ma kien il-ħsieb tal-partijiet li jintrabat hu personalment.

- Jilmenta partikolarment bil-fatt li l-ewwel qorti tat piż lill-fatt li fuq il-ftehim a fol 6 il-kontraenti huma indikati bħala s-soċjeta` attriċi u "Ronald Azzopardi c/o Sovereign", u kkonkludiet li "c/o" ma tistax titqies li tfisser "*on behalf of*". Fl-ewwel lok jenfasizza li dan il-ftehim ma jirrigwardax il-bilanċ mertu tal-kawża odjerna (Lm17,798) iżda bilanċ ta' Lm741 u jargumenta li għalhekk ma jikkostitwixxix prova, lanqas rigward it-talba fil-mertu. Fi kwalunkwe każ jaċċenna għall-affidavit tiegħu fejn kien qal li bil-kliem "Ronald Azzopardi c/o Sovereign" indikati fuq tali ftehim, huwa kien fehem li kien qed jidher f'isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd. Isostni li jekk l-ittri "c/o" qajmu xi dubju, tali dubju ċertament ġie megħlub bil-provi.
- Jilmenta wkoll bil-fatt li l-ewwel qorti tat piż il-fatt li l-għamara ġiet ikkonsenjata fil-proprijeta` residenzjali tiegħu. Jargumenta li tali fatt m'għandu l-ebda rilevanza għaliex il-post fejn ġiet ikkonsenjata l-għamara ma jiddeterminax ir-relazzjoni ġuridika.
- Dwar l-osservazzjoni tal-ewwel qorti li "*fil-mori ta' dawn il-proċeduri il-konvenut għamel ukoll xi pagamenti akkont*", huwa jsostni li dan mhux minnu. Jagħmel riferenza għax-xiehda tiegħu tat-18 ta' Ottubru 2007 fejn kien iddikjara li kien dispost li bħala Sovereign Hotels Ltd iħallas l-ammont dovut u l-kawża fil-konfront tiegħu tiġi ċeduta. Ikompli jgħid li fil-fatt mill-verbal tat-23 ta' April 2008 jirriżulta li fil-mori tad-differiment kien sar pagament akkont tal-bilanċ dovut minn Sovereign Hotels Ltd.

Risposta tal-appell tas-soċjeta` attriċi (02.12.2013)

4. Is-soċjeta` attriċi wiegħbet biex tgħid li s-sentenza appellata hija ġusta u timmerita konferma. Il-risposti tagħha għall-punti mressqa tal-konvenut, in suċċint, huma dawn:

- Dwar ix-xiehda tal-konvenut tissottometti li din mhix kredibbli għaliex huwa għandu interess interess jgħid li r-relazzjoni kienet mas-

soċjeta` Sovereign Hotels Ltd u mhux miegħu għaliex l-istess Sovereign Hotels Ltd hi fi stat ta' falliment.

- Dwar il-confirmation orders li ħarġu fuq isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd, tispjega li dawn ħarġu hekk fuq talba tal-konvenut stess u li hija, forsi inġenuament, ħasbet li b'dan il-mod kienet ser titħallas.
- Dwar il-fatt li inħarġu riċevuti f'isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd targumenta li l-fatt li tinħareġ riċevuta f'isem ħaddieħor ma tbiddel xejn għaliex terza persuna tista' tħallas id-dejn ta' ħaddieħor.
- Dwar il-kambjali, l-statements u l-ittri, targumenta li għalkemm fuqhom jidher isem Sovereign Hotels Ltd, dawn ma jbidlux id-debitur prinċipali.
- Dwar il-fatt li l-persuna li kienet qed tixri l-għamara ġiet indikata bħala "Ronald Azzopardi c/o Sovereign" tikkummenta (*inter alia*) li Ronald Azzopardi huwa bniedem ta' negozju u li jekk kien qed jixtri għan-nom tas-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd kien jaf li kellu jindika l-vesti.
- Tenfasizza li l-għamara in kwistjoni mhux biss ġiet ikkonsenjata fil-proprijeta` personali tal-konvenut, iżda wkoll li hija ta' valur u mhux tat-tip li tintuża fil-hotel ġestita minn Sovereign Hotels Ltd.
- Targumenta li anke jekk is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd għamlet xi pagamenti akkont (fil-mori tal-proċeduri) dan ma jfissirx li d-debitur mhux il-konvenut personalment. Issostni li l-konvenut f'diversi okkażjonijiet personalment aċċetta li hu debitur u li kien ser iħallas.

Il-pretenzjoni tas-soċjeta` attriċi u l-eċċezzjoni tal-konvenut:

5. Is-soċjeta` attriċi ssostni li hija debitori tal-konvenut fl-ammont ta' Lm17,798 - bilanċ minn ammont ikbar ta' Lm25,550 - rappreżentanti prezz ta' għamara mibjugħa lill-konvenut personalment u kkonsenjata lilu fl-appartament proprjeta` tiegħu f'tas-Sliema.

6. Il-konvenut da parti tiegħu qajjem eċċezzjoni waħda: li huwa

mhux il-leġittimu kontradittur. Isostni li l-għamara inxtrat mis-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd li tagħha huwa direttur, u mhux minnu personalment u għalhekk jippretendi li għandu jiġi lliberat mill-osservanza tal-ġudizzju.

7. L-ewwel Qorti kkonkludiet li n-negozju effettivamente kien sar mal-konvenut personalment u għalhekk ċaħdet l-eċċezzjoni tiegħu.

Provi

8. Kif fuq spjegat, l-aggravju tal-konvenut appellant jirrigwarda l-apprezzament tal-provi li għamlet l-ewwel Qorti. Skont hu l-provi prodotti kellhom iwasslu lill-ewwel Qorti għall-konklużjoni li n-negozju sar mas-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd u mhux miegħu personalment.

9. Huwa prinċipju ormai assodat fil-ġurisprudenza nostrana li l-Qorti tal-Appell, bħala qorti ta' reviżjoni, m'għandhiex tiddisturba l-apprezzament tal-provi li tkun twettaq mill-ġudikant fil-prim'istanza. Din il-Qorti normalment tkun inklinata li tiddisturba l-apprezzament tal-fatti li tkun għamlet l-ewwel Qorti jekk hija tkun sodisfatta li huwa b'dan il-mod biss li tkun tista' tikkorreġi ingustizzja manifesta. F'dan il-każ odjern hija fliet bir-reqqa l-provi miġbura sabiex tara jekk tikkondividix il-konklużjonijiet li waslet għalihom l-ewwel Qorti.

(a) Dokumenti esebiti:

10. Din il-Qorti ser telenka d-dokumenti esebiti f'ordni kronoloġika:

- 26.05.2004 **Confirmation of Order** nru 3898¹ fl-ammont ta' Lm5,288 maħruġ mis-soċjeta` attriċi fuq:
"Sovereign Hotels Ltd, 1, Windsor Terrace, Sliema,
Attn: Ms Mariella Azzopardi"
Indirizz tal-konsenja indikat bħala:
"143 Flat 15, Tower Rd, Sliema"
- 26.05.2004 **Confirmation of Order** nru 3983² fl-ammont ta' Lm2,812 maħruġ mis-soċjeta` attriċi fuq:
"Sovereign Hotels Ltd, Windsor Terrace, Sliema, SLM
10"
Indirizz tal-konsenja indikat bħala:
"143 Flat 15, Tower Rd, Sliema"
- 20.08.2004 **Riċevuta fl-ammont ta' Lm2,500³** rappreżentanti
depożitu fuq Order No. 3764 maħruġa mis-soċjeta`
attriċi fuq:
"Sovereign Hotels Ltd, Windsor Terrace, Sliema, SLM
10"
- 06.10.2004 **Memorandum of agreement⁴** bejn "Mr Edward Galea
for and on behalf of Joinwell Ltd" indikat bħala Owner u
"Mr Ronald Azzopardi c/o Sovereign" indikat bħala
Hirer. Ġie miftiehem li l-Hirer jagħmel pagament ta'
Lm7,752 mal-firma tad-dokument, u li jħallas il-bilanċ
rimanenti ta' Lm741 permezz ta' pagamenti bin-nifs,
b'dan li kull pagament mensili ta' Lm24 ikun pagabbli fl-
ewwel jum ta' kull xahar, "commencing on 1st
December 2004".
- Fuq in-naħa ta' wara ta' dan l-agreement hemm indikat
li mis-somma totali ta' Lm25,550 (Lm13,989 + Lm5,358
+ Lm2,812 + Lm3,391) tħallas l-ammont ta' Lm7,752 u
fadal bilanċ ta' Lm17,798
- 01.11.2004 **Statement⁵** maħruġ mis-soċjeta` attriċi fuq isem
"Sovereign Hotels Ltd, Windsor Terrace, Sliema, SLM
10" fejn it-total indikat bħala dovut huwa ta' **Lm14,407**

¹ Dok RA1 fol 38-39

² Dok RA2 fol 40

³ Dok RA3 fol 41

⁴ Dok RA16 fol 54

⁵ Dok RA12 fol 50

06.11.2004	Kambjali⁶ maħruġa favur Joinwell Ltd mis-soċjeta` Sovereign Hotels, uħud fl-ammont ta' Lm741 u uħud fl-ammont ta' Lm742. Il-kambjali esebiti jimmaturaw fis-segwenti dati:
	01.03.2005 Lm742
	01.04.2005 Lm742
	01.05.2005 Lm742
	01.06.2005 Lm742
	01.07.2005 Lm742
	01.08.2005 Lm742
	01.09.2005 Lm742
	01.10.2005 Lm742
	01.11.2005 Lm742
	01.12.2005 Lm742
	01.01.2006 Lm742
	01.02.2006 Lm741
	01.03.2006 Lm741
	01.04.2006 Lm741
	01.05.2006 Lm741
	01.06.2006 Lm741
	01.07.2006 Lm741
	01.08.2006 Lm741
	01.09.2006 Lm741
	01.10.2006 Lm741
	01.11.2006 Lm741
17.11.2004	Firmar tal-Memorandum of agreement tas-06.10.2004 minn Edward Galea (for and on behalf of Joinwell Ltd) u minn Ronald Azzopardi.
01.04.2005	Riċevuta fl-ammont ta' Lm3,710⁷ rappreżentanti ħlas akkont, maħruġa mis-soċjeta` attriċi fuq: "Sovereign Hotels Ltd, Windsor Terrace, Sliema, SLM 10" (Din il-qorti tosserva li dan l-ammont effettivament ikopri 5 pagamenti mensili ta' Lm742 il-wieħed).
<u>16.11.2005</u>	<u>Ġiet intavolata l-kawża odjerna</u>
02.10.2006	Statement⁸ maħruġ mis-soċjeta` attriċi fuq isem "Sovereign Hotels Ltd, Windsor Terrace, Sliema, SLM 10" fejn it-total indikat bħala dovut huwa ta' Lm17,848
xi żmien fl-2006	Ittra bla data⁹ li permezz tagħha s-soċjeta` attriċi infurmat lis-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd, li in konnessjoni mal-audit tagħha (Joinwell) għas-sena 2005, il-bilanċ dovut lilha da parti ta' Sovereign Hotels Ltd huwa ta' Lm17,848

⁶ Dok RA5 sa Dok RA11 fol 43-49

⁷ Dok RA4 fol 42. (Skont l-istatement tat-02.10.2006, jidher li ċ-ċekk fl-ammont ta' Lm3,710 ma ssarrafx għaliex ġie indikat bħala li ġie "**returned**" fil-25.04.2005)

⁸ Dok RA13 fol 51

⁹ Dok RA14 fol 52

xi żmien fl-2007

Ittra bla data¹⁰ li permezz tagħha s-soċjeta` attriċi infurmat lis-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd, li in konnessjoni mal-audit tagħha (Joinwell) għas-sena 2006, il-bilanċ dovut lilha da parti ta' Sovereign Hotels Ltd huwa ta' Lm17,848

(b) Xhieda prodotta mis-soċjeta` attriċi

11. **Andrew Galea** (direttur tas-soċjeta` attriċi) fl-affidavit tiegħu¹¹ xehed li l-għamara li xtara l-konvenut ġiet ikkonsenjata fil-fond personali tiegħu f'tas-Sliema u ttellgħet b'krejn. Qal li kien preżenti waqt li saret il-konsenja, u ftakar li kienet preżenti l-mara tal-konvenut. Spjega li meta kienu ppruvaw jezegwixxu mandat ta' qbid Ronald Azzopardi kien qallu li kien se jhallas l-ammont dovut u li qatt ma qallu li ma kienx debitur.

12. **Martin Galea** (*Managing Director* tas-soċjeta` attriċi) fl-affidavit tiegħu<sup>12</sup> xehed li l-konvenut huwa debitur tas-soċjeta` attriċi fl-ammont ta' Lm17,798 rappreżentanti kċina, tlett kmamar tas-sodda u living room mixtrija minn għandha. Ikkonferma li l-għamara ġiet ikkonsenjata fl-appartament tal-konvenut f'tas-Sliema. Sostna li l-konvenut dejjem kien jittamah li kien ser iħallas. "*Ronald Azzopardi qatt ma qalli li mhux debitur tas-soċjeta` attriċi u qatt ma allega li l-ammont huwa dovut minn xi kumpanija u mhux minn għandu*".

13. **Edward Galea** (*Sales Director* tas-soċjeta` attriċi) fl-affidavit

¹⁰ Dok RA15 fol 53

¹¹ Affidavit ta' Andrew Galea, fol 25

¹² Affidavit ta' Martin Galea, fol 26

tiegħu¹³ ikkonferma l-firma tiegħu fuq il-*Memorandum of Agreement* tas-6 ta' Ottubru 2004 (liema ftehim ġie ffirmat fis-17 ta' Novembru 2004). Ippreċiża li tali ftehim fih żball fuq l-ewwel faċċata in kwantu l-bilanċ pendent ma kienx ta' Lm741 iżda ta' Lm17,798 (kif jidher fit-tieni faċċata tal-ftehim, u kif qed jintalab fil-kawża odjerna). Spjega li mill-prezz ta' Lm25,550 il-konvenut ħallas l-ammont ta' Lm7,752 u għalhekk il-bilanċ dovut huwa ta' Lm17,798.

14. **Robert Abela** (*Accountant* mas-soċjeta` attriċi) fl-affidavit tiegħu<sup>14</sup> xehed li l-konvenut huwa debitor tas-soċjeta` attriċi fl-ammont ta' Lm17,798.

15. Flimkien mal-erba' affidavits fuq imsemmija, is-soċjeta` attriċi esebiet **skeda ta' pagamenti** li suppost kellu jagħmel il-konvenut. Dan id-dokument (datat 12 ta' Diċembru 2006) jinkludi imgħax bir-rata ta' 8%:

Installment	Amount Lm	Date due	Days Overdue	Interest Lm
1	742	01.12.2004	741	120.51
2	742	01.01.2005	710	115.47
3	742	01.02.2005	679	110.43
4	742	01.03.2005	651	105.87
5	742	01.04.2005	620	100.83
6	742	01.05.2005	590	95.95
7	742	01.06.2005	559	90.91
8	742	01.07.2005	529	86.03
9	742	01.08.2005	498	80.99
10	742	01.09.2005	467	75.95
11	742	01.10.2005	437	71.07
12	742	01.11.2005	406	66.03
13	742	01.12.2005	376	61.15
14	742	01.01.2006	345	56.11
15	741	01.02.2006	314	51.00

¹³ Affidavit ta' Edward Galea, fol 27

¹⁴ Affidavit ta' Robert Abela, fol 28

16	741	01.03.2006	286	46.45
17	741	01.04.2006	255	41.41
18	741	01.05.2006	225	36.54
19	741	01.06.2006	194	31.51
20	741	01.07.2006	164	26.64
21	741	01.08.2006	133	21.60
22	741	01.09.2006	102	16.57
23	741	01.10.2006	072	11.69
24	741	01.11.2006	041	06.66

(c) Xiehda tal-konvenut:

16. Il-konvenut Ronald Azzopardi fl-affidavit tiegħu¹⁵ sostna li kienet is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd li tagħha huwa direttur, li xtrat l-għamara mingħand is-soċjeta` attriċi fl-2004. Huwa enfasizza li fir-rigward ta' tali xiri ta' għamara s-soċjeta` attriċi ħarġet “*confirmation of orders*”, fatturi, riċevuti, kambjali, *statements* u anke ittri dejjem f'isem Sovereign Hotels Ltd. Xehed li huwa personalment qatt ma xtara l-għamara li dwarha qed jintalab il-ħlas ta' bilanċ tal-prezz f'din il-kawża. Dwar il-*Memorandum of Agreement* tas-6 ta' Ottubru 2004 (li gie ffirmat fis-17 ta' Novembru 2004) spjega li dan jirreferi għall-ordinijiet (u xiri relattiv) ta' għamara indikati fuq il-wara ta' tali ftehim. Qal li bil-kliem “**Mr Ronald Azzopardi c/o Sovereign**” kien fehem li kien qed jidher għan-nom tas-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd u mhux f'ismu personalment. Enfasizza li hu personalment m'għandu jagħti xejn lis-soċjeta` attriċi.

17. Kontro-eżaminat¹⁶ qal li l-għamara in kwistjoni kienet tpoġġiet fl-appartament 143/15 Tower Road, Sliema. Spjega li għalkemm din hija

¹⁵ Affidavit tal-konvenut Ronald Azzopardi, Dok RA1 fol 36-37

¹⁶ Kontro-eżami tal-konvenut, 18.10.2007, fol 56-57

proprijeta` tiegħu u ta' martu huma fil-fatt separati *de facto*. Qal li fiż-
żmien li inxtrat l-għamara hu u martu kienu diġa` separati u fl-
appartament fejn ġiet ikkonsenjata l-għamara kienet toqgħod martu
Mariella Azzopardi biss, kif għadha toqgħod hija biss sa llum. Xehed li
għalkemm is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd kienet fi stat ħażin ma kinitx
fi stat ta' falliment. Qal li huwa dispost li bħala Sovereign Hotels iħallas
l-ammont dovut għall-għamara u l-kawża tiġi ċeduta fil-konfront tiegħu.

18. F'kontro-eżami ulterjuri¹⁷ qal li saru xi pagamenti "*għalkemm ma
nafx kemm fadal mill-ammont x'jitħallas*". Qal li s-soċjeta` Sovereign
Hotels Ltd tinsab "*in administration*."

(d) Pagamenti akkont:

19. Fis-seduta tat-23 ta' April 2008¹⁸, il-partijiet infurmaw lill-qorti "*li fil-
mori tad-differiment sar payment akkont*".

20. Fis-seduta tal-4 ta' Diċembru 2008¹⁹ is-soċjeta` attriċi infurmat lill-
qorti li "*l-intimat għamel payment ieħor*".

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti:

21. F'kawża bħal din odjerna fejn tinqala' kwistjoni dwar l-eżistenza o
meno ta' relazzjoni ġuridika bejn il-partijiet, huwa essenzjali li l-ġudikant

¹⁷ Kontro-eżami tal-konvenut, 25.11.2009, fol. 77-78

¹⁸ Verbal a fol. 67

¹⁹ Verbal a fol. 71

jeżamina l-ftehim li abbaži tiegħu l-attur ikun sejjes il-pretenzjoni tiegħu.

Issa fil-każ in kwistjoni wieħed irid jagħmel distinzjoni bejn:

- Il-ftehim rigwardanti x-xiri tal-għamara (*il-confirmation orders*), u
- Il-ftehim rigwardanti l-mod ta' pagament (*il-Memorandum of Agreement*).

22. Huwa minnu li ż-żewġ *confirmation orders* esebiti mill-konvenut²⁰ huma intestati fuq Sovereign Hotels Ltd, pero` kif tajjeb osservat l-ewwel Qorti, **il-kawża odjerna mhix imsejsa fuq l-ordnijiet tal-għamara iżda invece fuq il-ftehim tas-6 ta' Ottubru 2004²¹, li gie iffirmat fis-17 ta' Novembru 2004, liema ftehim jirrigwarda l-mod ta' kif kellu jithallas il-bilanċ ta' Lm17,798 mill-prezz totali ta' Lm25,550.**

23. Issa fir-rigward ta' dan il-ftehim li gie ffirmat fis-17 ta' Novembru 2004 din il-Qorti fl-ewwel lok tirreferi għall-kumment tal-konvenut fir-risposta tal-appell tiegħu fejn qal li dan jirreferi għall-bilanċ ta' Lm741 u mhux għall-bilanċ ta' Lm17,798 kif pretiż mis-soċjeta` attriċi u li allura ma jikkostitwixxi l-ebda prova lanqas fir-rigward tal-mertu. Huwa ferm deplorevoli l-fatt li l-konvenut qed jipprova jieħu vantaġġ minn dak li ma hu xejn ħlief żball ferm ovvjw, in kwantu flok ma tniżżel li l-bilanċ ta' Lm17,798 kellu jithallas fi żmien 24 xahar permezz ta' pagamenti

²⁰ fil-fatt skont dak imniżżel fuq it-tieni faċċata tal-ftehim tas-6 ta' Ottubru 2004 li kien hemm erba' ordnijiet, iżda ma ġewx esebiti kollha

²¹ "Peress illi l-konvenut huwa debitor tas-soċjeta` attriċi fl-ammont ta' Lm17,798 (sbatax-il elf, mija u tmienja u disgħin liri maltin) rappreżentanti bilanċ dovut wara bejgħ u konsenja ta' merkanzija lill-konvenut skont ftehim hawn anness Dok A"

mensili ta' Lm741, tniżżel li l-bilanċ kien ta' Lm741 u kellu jithallas b'rati mensili ta' Lm24.

24. Huwa wisq evidenti li l-Memorandum of Agreement huwa ftehim dwar kif kellu jithallas il-bilanċ ta' Lm17,798 mill-prezz totali ta' Lm25,550. Dan jirriżulta mhux biss mit-tieni faċċata tal-ftehim (li l-konvenut stess ikkonferma fl-affidavit tiegħu) iżda wkoll mill-fatt li inħarġu erba' u għoxrin kambjala ta' Lm742/Lm741 il-waħda²², b'mod li timmatura waħda kull xahar sakemm il-bilanċ kollu jiġi saldat.

25. Issa l-ftehim li ġie ffirmat fis-17 ta' Novembru 2004 jibda hekk:

“Memorandum agreement made this 6th day of October 2004 between Mr Edward Galea for and on behalf of Joinwell Ltd of the one part, hereinafter called the Owner, and Mr Ronald Azzopardi c/o Sovereign on the other part, hereinafter called the Hirer, whereby it is agreed as follows.....”

u jispiċċa hekk:

“In Witness hereof the said parties have set their hands hereto on the 17th day of November 2004

OWNER.....(firma ta' Edward Galea) ...
for and on behalf of Joinwell Ltd

HIRER.....(firma ta' Ronald Azzopardi)...
Address.....
.....”

26. Il-konvenut jargumenta illi huwa deher fuq dan il-ftehim f'isem is-

²² ġew esebiti 21 minnhom

soċjeta` Sovereign Hotels Ltd u mhux personalment. Fl-affidavit tiegħu qal illi huwa fehem li l-frazi “*Mr Ronald Azzopardi c/o Sovereign*” kienet tfisser proprju hekk. Iżda dan l-argument fil-fehma ta’ din il-Qorti huwa infondat. Kulhadd jaf li l-ittri c/o (care of) jindikaw l-indirizz ta’ fejn għandha tintbagħat korrispondenza lil dak li jkun, u din il-Qorti m’għandhiex raġuni biex tifhem li ma kienx il-każ hawn ukoll. Is-segwenti fatti jikkonfermaw kemm l-ittri “c/o” kienu sempliċiment qed jirreferu għall-indirizz ta’ Azzopardi:

- i) Fuq in-naħa ta’ isfel tal-ftehim hemm żewġ linji fejn suppost jiġi indikat l-indirizz tal-“HIRER”, f’dan il-każ Ronald Azzopardi. Il-fatt li tħallew vojta tkompli ssaħħaħ it-teżi tas-soċjeta` attriċi li l-frazi “*Mr Ronald Azzopardi c/o Sovereign*” hija biss referenza għall-*contact address* ta’ Mr Ronald Azzopardi (personalment).
- ii) In oltre jiġi osservat illi fil-każ ta’ Mr Edward Galea, d-direttur tas-soċjeta` attriċi, li kien qed jidher f’isem is-soċjeta` attriċi, dan tniżżel bħala “*Mr Edward Galea for and on behalf of Joinwell Ltd*”. Allura wieħed jistaqsi, jekk Ronald Azzopardi ukoll kien qed jidher f’isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd, għaliex ma tnizzilx ukoll “*Mr Ronald Galea for and on behalf of Sovereign Hotels Ltd*”?
- iii) Fuq il-parti ta’ isfel nett tal-ftehim Edward Galea iffirma ismu f’idejn il-kelma “OWNER” u eżatt fuq il-kliem “*for and on behalf of Joinwell Limited*”. Il-konvenut imbagħad iffirma ismu f’idejn il-kelma “HIRER”, eżatt taħt il-firma ta’ Galea

fejn hemm indikata l-vesti tiegħu (*“for and on behalf of Joinwell Limited”*.) Evidentement il-konvenut ma ħassx il-bżonn li jispeċifika li (bħal fil-każ ta’ Edward Galea) kien qed jidher f’isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd. Dan huwa fattur ferm importanti, anke tenut kont tal-fatt li huwa bniedem ta’ negozju u ċertament li huwa konxju tal-fatt li jekk ikun qed jidher fuq dokument fil-vesti ta’ terz (ossia kumpanija) għandu jindika li qed jiffirma f’tali vesti.

27. Ladarba jirriżulta ampjament pruvat li l-ftehim li ġie ffirmat fis-17 ta’ Novembru 2004 sar mal-konvenut personalment, kull dokument li ħareġ fuq isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd qabel tali data huwa irrilevanti għall-fini ta’ din il-kawża.

28. Il-fatt li bejn is-6 ta’ Ottubru 2004 (meta sar il-ftehim dwar il-pagamenti tal-bilanċ) u s-17 ta’ Novembru 2006 (meta ġie ffirmat il-ftehim) inħarġu l-**kambjali** fuq isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Limited ukoll ma jbiddej xejn għaliex il-kambjali huma sempliċi wegħda ta’ pagament, u kif inhu risaput, debitu ta’ persuna jista’ jithallas minn terzi. Fil-fatt fl-1 ta’ April 2005, cioe` ħames xhur wara li ġie ffirmat il-ftehim, inħarġet riċevuta fl-ammont ta’ Lm3,710 fuq isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd (rappreżentanti valur ta’ ħames pagamenti mensili) għalkemm, kif fuq spjegat, jidher li ċ-ċekk li bih sar il-ħlas ma ssarafx u ġie ritornat fil-25 ta’ April 2005.

29. Jirriżulta li wara li sar il-ftehim u fil-mori tal-kawża, s-soċjeta` attriċi ħarġet **statement** (datat 2 ta' Ottubru 2006) intestat fuq isem is-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd liema statement jindika li l-bilanċ pendent huwa dak ta' Lm17,848. Bagħtet ukoll żewġ **ittri** (konnessi mal-*auditing* tagħha għas-snin 2005 u 2006) lis-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd fejn talbitha tikkonferma l-bilanċ ta' Lm17,848. Dawn huma bla data iżda tenut kont tal-fatt li jirreferu għall-*auditing* tas-snin 2005 u 2006 aktarx li ħarġu f'xi żmien fl-2006 u fl-2007 rispettivament.

30. Kemm l-*statement* kif ukoll l-ittri pero` jidhru li ntbagħtu bħala *standard procedure* tas-soċjeta` attriċi u huma msejjsa fuq il-ftehim oriġinali (l-ordnijiet oriġinali), mhux fuq il-*Memorandum of Agreement* li kien gie ffirmat bejn is-soċjeta` attriċi u l-konvenut dwar il-bilanċ pendent ta' Lm17,798 u dwar il-mod tal-pagament. Dan qed jingħad għaliex l-*statement* jinkludi breakdown tal-kontijiet li jgħibu l-ammont ta' Lm17,848 filwaqt li l-ittri qed jistiednu lis-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd tikkonferma l-bilanċ ta' Lm17,848 u li "*If you do not agree with this balance kindly send the balance and terms as they are recorded in your books in an attachment to this letter*". Din il-Qorti tosserva li meta ħarġu l-*statement* u l-ittri (għallinqas waħda mill-ittri żgur) il-konvenut kien diġa` qajjem l-eċċezzjoni li huwa mhux il-legittimu kontradittur, fatt li jkompli jikkonferma li l-imsemmija d-dokumenti inħarġu mis-soċjeta` attriċi bħala *standard procedure* u b'referenza għall-ftehim oriġinali u

mhux abbażi tal-ftehim ta' Novembru 2004 (liema ftehim hija msejjsa fuqu l-kawża odjerna).

31. Finalment din il-Qorti tirrleva li **fil-mori tal-kawża saru xi pagamenti akkont** tal-bilanċ tal-prezz pretiż mis-soċjeta` attriċi<sup>23</sup>. Irrispettivament minn jekk tali pagamenti sarux mill-konvenut personalment jew mis-soċjeta` Sovereign Hotels Ltd jidher li saru akkont tal-bilanċ pretiż u allura għandhom jitnaqqsu. Madanakollu ma tressget l-ebda prova dwar il-kwantum ta' tali pagamenti u għalhekk din il-Qorti mhix f'pożizzjoni li tirriduċi l-ammont pretiż u ser ikollha tordna lill-konvenut iħallas il-bilanċ ta' Lm17,798 fl-intier tiegħu. Sta għas-soċjeta` attriċi mbagħad li ma tinsistix fuq dik il-parti li diġa` tħallset.

Decide

32. Għal dawn il-motivi din il-Qorti tiċċad l-appell tal-konvenut u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha.

33. L-ispejjeż taż-żewġ istanzi għandhom jithallsu mill-konvenut appellant.

Joseph Azzopardi
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Noel Cuschieri
Imħallef

Deputat Reġistratur
rm

²³ Ara verbali tat-23.04.2008 u tal-04.12.2008